

[Anker Jørgensen]

Jeg mener, det hele startede for 5-6 år siden, da Nordisk Råds session, dvs. parlamentarikerne, så småt begyndte at erkende, at Norden og Nordisk Råd ikke kunne isolere sig, men tværtimod måtte gøre sig gældende også i EF. I efteråret 1991 besluttede Nordisk Råds Præsidium, at man ville forsøge at få regeringerne til at gå ind i udformningen af en aktiv indsats, og at Nordens udvikling skulle ses i lyset af den vesteuropæiske integrationsproces. Udviklingen i Østeuropa tilskyndede i høj grad også til det.

Da jeg som Nordisk Råds formand – eller præsident, som det så flot hedder – opsøgte Finlands statsminister, Esko Aho, opfordrede jeg ham til, at statsministrene i fællesskab skulle tage et initiativ. Jeg mødte åbenhed fra Esko Ahos side; det var vi også tilfredse med blandt parlamentarikerne, og det første resultat blev den såkaldte Mariehamn-deklaration. Her gav de fem nordiske statsministre udtryk for en positiv indstilling. De udformede senere en rapport, som blev offentliggjort på Bornholm i august i år.

Det er denne rapport, der nu er til behandling i de fem nordiske parlamenter, og den kommer altså også til behandling på Nordisk Råds møde, der afholdes i Århus den 9., 10. og 11. november. Her vil de nordiske partigrupper redegøre for deres holdning til denne rapport, og jeg kan på forhånd sige, at de nordiske socialdemokratier har en fælles positiv holdning, om end vi på en række punkter ønsker ændringer og forbedringer af reglerne for det fremtidige nordiske samarbejde.

Vi i Socialdemokratiet mener, at det er godt, at statsministrene nu vil gå mere aktivt ind i arbejdet for det nordiske samarbejde, og at der derved sker en opvurdering af dette samarbejde, så det kommer mere på omgangshøjde med den europæiske udvikling og det europæiske samarbejde, EF-samarbejdet.

På visse punkter er der nogle tendenser i statsministerens rapport – eller statsministrenes rapport – som kunne tyde på, at statsministrene vil benytte lejligheden til at mindske de folkevalgte parlamentarikeres indflydelse. Det er vi modstandere af. Ministrene i Norden har altid reelt været afvisende over for parlamentarikerne med hensyn til at få indflydelse på budgetterne i Nordisk Råd. Det synes, som om den begrænsede indflydelse, vi har haft, nær-

mest skal fjernes. Men jeg vil gerne understrege, at vi vil have både høringsret og påvirkningsmuligheder fremover.

Statsministrene har også lagt op til, at en lang række af de aktiviteter, der finder sted i form af institutioner og etableret samarbejde i Norden på specielle områder, mere eller mindre skal skæres væk. Man skal med andre ord spare – hvad vi principielt ikke er afvisende over for – men vi tror, at man gør stor skade, hvis man skærer så meget, som man har lagt op til. Disse institutioner er for langt de flestes vedkommende sten for sten nogle vigtige og praktiske elementer i den bygning, som hedder det nordiske samarbejde.

I øvrigt vil jeg gerne pege på det forhold, at statsministrene i deres rapport overhovedet ikke beskæftiger sig med f.eks. forbrugerpolitik. Bl.a. på dette område er der et faktisk og godt samarbejde, som også har spillet en rolle i udbygningen af det samarbejde, der på dette område er på vej i Europa, i EF.

Det er positivt, at statsministrene vil etablere en stor kulturfond på ikke mindre end 1 mia. kr., men når statsministrene vil finansiere dette netop ved nedskæringer i andre former for samarbejde, er vi sikre på, at man med dette forslag faktisk stikker os blå i øjnene. Vi har heldigvis netop på kulturområdet et godt samarbejde i Norden, men der er alligevel brug for, at dette yderligere udbygges, og vi er i hvert fald enige om, at der er brug for flere midler til dette arbejde.

Det har hidtil været de fem nordiske samarbejdsministre, der stod for det nordiske samarbejde på ministerplan. Nu, hvor statsministrene skal gå stærkere ind i ansvaret for det nordiske samarbejde, vil jeg gerne påpege, at det er helt uklart, hvad der fremover bliver samarbejdsministrenes opgave, og hvad der bliver statsministrenes. Her tiltrænges helt afgjort en afklaring. I øvrigt vil statsministrene trække ministrene ud af delegationerne; det vil øge afstanden mellem ministrene og de folkevalgte parlamentarikere.

Jeg mener, at en helt afgørende vigtig del af statsministrenes rapport er, at man nu endelig – og tilsyneladende effektivt og klart – gør op med den mærkelige og antikverede indstilling, at parlamentarikerne i det nordiske samarbejde ikke skulle beskæftige sig med udenrigspolitik og sikkerhedspolitik. Det har igennem